

Mehiläisten historian
tarina jatkuu

Maja Lunde
Unelma puusta

ROMAANI

TAMMI

MAJA LUNDE:

Ilmastokvartetissa ilmestyneet:

Mehiläisen historia, 2015 (suom. 2016)

Sininen, 2017 (suom. 2019)

Viimeiset, 2019 (suom. 2020)

Unelma puusta, 2022 (suom. 2023)

MAJA LUNDE

Unelma puusta

Suomentanut Katriina Huttunen

tammi

80 VUOTTA

HELSINKI

**Pohjoismaiden
ministerineuvosto**

This translation has been published with the financial support of Nordisk Ministerråd.

Norjankielinen alkuteos *Drømmen om et tre* ilmestyi 2022.

© Maja Lunde

First published by H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard) AS, 2022

Published in agreement with Oslo Literary Agency

Suomenkielinen laitos © Katriina Huttunen ja Tammi 2023

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

ISBN 978-952-04-5340-4

Painettu EU:ssa

Jesperille, Jensille ja Linukselle

LONGYEARBYEN

HUIPPUVUORET, 2097

Viimeisen yöttömän yön jälkeisenä päivänä Longyearbyenin rantaan huuhtoutui puu. Viisi-vuotias Tommy oli yksin vanhassa konttisatamassa. Hän oli kuljeskellut jonkin aikaa ruostuvien metalliseinien välissä ja istahtanut lämmittelemään matalalta paistavan auringon säteissä selkä vasten konttia, jonka kyljessä luki ”Tollpost Globe”.

Ja kun hän istui siinä piirtelemässä hiekkaan tikulla, hän huomasi jonkin matkan päässä vuonon rannassa lehtiä. Niiden vihreä väri oli kivisessä, mustassa rannassa täysin vieras.

Hän nousi. Tikku oli parhaita, mitä hän oli löytänyt pitkään aikaan, suora, pitkä ja vaikea katkaista. Tommy juoksi rantaan. Tummassa rantahiekassa vesirajan myötäisesti makasi puu, latva itään päin Adventdalenin jokisuiston suuntaan, juuret länteen päin kohti Isfjordenin pimeyttä.

”Puu!” Tommy huudahti, ikään kuin löytö olisi todempi, kun hän sanoi sen ääneen.

Huippuvuorille huuhtoutui tuulen ja merivirtojen kuljettamina jatkuvasti puita, isoja tukkipuita, lehtikuusia, kuusia ja mäntyjä. Niitä kulkeutui tänne koko matkan Siperiasta asti. Meri ja aallot olivat haalistaneet ne, niiden kaarna oli kuoriutunut pois, ne olivat vettyneitä, ja koska ne olivat ajelehtineet vedessä vuosia, meren monet pieneliöt olivat vallanneet ne. Enää ne eivät olleet oikeita puita vaan pelkkiä varjoja siitä, mitä ne olivat joskus olleet.

Tämä puu oli erilainen, melkein kuin elävä. Sen latva oli iso ja tuuhea. Lehdet tosin olivat käpristyneitä ja veltoja, mutta monet niistä olivat vielä kiinni oksissa, ja vaikka niiden väri oli kalpea ja ikään kuin kauhtunut, niissä oli selvä vihreä hohde. Tommy tarttui varovasti yhteen. Samalla hän irrotti otteensa pitkästä tikusta, jota oli vain hetki sitten pitänyt niin hienona. Nyt kun hän näki valtavan puun, joka oli täynnä eläviä käsivarsia, tikku muuttui kuivaksi ja kuolleeksi.

Lehti irtosi saman tien. Tommy silitti sormellaan sen vihreää pintaa, käänsi sen ympäri ja näki, että siinä oli selvä etu- ja takapuoli ja että etupuoli oli kirkkaamman vihreä kuin takapuoli. Hän otti lehden pinsettiotteeseen etusormen ja peukalon väliin, nosti sen aurinkoa vasten ja sulki toisen silmänsä. Toisella silmällä hän näki, miten valo läpäisi vihreän pinnan, joka muistutti ohutta tekstiiliä. Pidemmissä varsissa kasvoi lehtiä rinnakkain kuin pieniä perheitä. Hän katkaisi yhden kokonaisen varren ja laski lehdet. Niitä oli kaikkiaan yhdeksän.

Tommy käveli rantaa pitkin ja kyykistyi rungon viereen. Hän laski kätensä harmahtavalle kaarnalle, se oli kova ja ryhmyinen. Hän silitti sitä varovasti.

”Hieno puu”, hän sanoi.

Sitten hän painoi nenänsä varovasti runkoa vasten, nuuhki sen tuoksua.

”Kaarna”, hän sanoi itseksensä. ”Tältä kaarna siis tuoksuu.”

Hän nousi uudestaan ja astui askeleen pois päin puusta saadakseen siitä kokonaiskäsityksen. Hän oli nähnyt puiden ja metsien kuvia monta kertaa, ja hän tiesi, että oli olemassa kaiken kokoisia puita. Isoäiti oli selittänyt hänelle, että maailman suurimmat puut olivat kerran kasvaneet paikassa nimeltä Kalifornia, ja ne mammuttipuut saattoivat olla yli 4 000 vuotta vanhoja ja yli 100 metriä korkeita.

Tommy tiesi, että kaksi hänen askeltaan oli metrin, joten hän riensi puun latvan päähän ja alkoi mitata.

Se oli vaikeaa. Hänen oli muistettava, ettei jokainen askel ollut yhtä metriä vaan puoli. Hän laski ääneen, mutta luvut menivät sekaisin, ja hänen oli pakko aloittaa alusta monta kertaa. Mutta lopulta hän kuitenkin uskoi tietävänsä, miten iso puu oli.

”23 metriä”, hän sanoi. ”Huippuvuorille on tullut puu, joka on 23 metriä pitkä.”

Laskutoimitus sai hänen päänsä pyörälle. Hän ajatteli, että hakisi isoäidin, sillä kun Huippuvuorilla tapahtui jotakin tärkeää, isoäiti tiesi parhaiten, mitä piti tehdä. Mutta ensin Tommyn täytyi levätä vähän, ja siksi hän kävi makaamaan puun viereen ja kietoi vasemman kätensä rungon ympäri. Hän löysi kiviseltä rannalta siedettävän hyvän asennon ja painautui puunrunkoa vasten. Hänellä ei ollut minkäänlaista suunnitelmaa, eikä hän tiennyt, miten pitkään aikoi maata siinä, hän ei tuntenut kelloa, eikä kukaan odottanut häntä, ei ainakaan hänen tietääkseen. Hänen suhtautumisensa aikaan oli muutenkin vielä melko hahmoton – aika kului vain silloin kun hän teki jotakin. Nythän hän ei tehnyt mitään, hän vain makasi tässä, ja aurinko paistoi yhtä kirkkaasti kuin aina tähän

aikaan vuodesta, ja hän ajatteli puuta, runkoa, lehtiä ja sitä, että häntä väsytti.

Ja sitten hän nukahti.

Hento lapsenvartalo mustalla kivirannalla kädet puunrungon ympärillä. Tuuli piiskasi veden pieniksi jyrkiksi aalloiksi, joiden huippuja koristi valkoisten kuplien hauras pitsi. Tumma vesi loiskui kohti korkeita tuntureita, joiden kasvillisuuden ohuen kerroksen väliin äskeiset vyöryt olivat viiltäneet haavoja. Alangolla kasvoi matalia pensaita, ruohoa ja korsia, ja etelänpuoleisilla rinteillä riippui pienten kukkien vaaleanpunainen ja keltainen harso. Lokit ohittivat hänet taivaalla, ne lensivät laaksosta kohti vuonoa, katosivat kauemmas lintutunturiin. Mutta mitään tästä ei lapsi nähnyt, hän nukkui sikeästi.

Kova tytönään kiskaisi hänet unesta.

”Tommy?”

Ääni kuulosti hätääntyneeltä, neuvottomalta.

”Haloo! Nukutko sinä?”

Tommy nousi istumaan ymmärtämättä ensin, missä oli. Sitten hän käänsi päätään ja näki ympärillään oksien sekamelskan. Hän tunsi vartalonsa jäykistyneen, ja käsivarsi tuntui kankealta, kun se oli likistänyt runkoa.

”Tommy, mitä sinä oikein teet?”

Tommy kääntyi ja huomasi Rakelin. Rakel seisoi jonkin matkan päässä kädet puuskassa, pää kallellaan ja kasvoiltaan ihmettelevä ilme. Rakel oli yhtä vanha kuin Tommy mutta päätä pidempi, laiha ja luiseva. Rakelin olkapäät olivat terävät, ja hänen hiuksensa näyttivät usein rasvaisilta, ainakin sen jälkeen, kun Rakelin molemmat vanhemmat olivat vähän aikaa sitten kuolleet maanvyöryssä. Nyt Rakel tuli juosten Tommya kohti. Hiilenväriset irtokivet

siirtyivät Rakelin jalkojen alla, mutta sitä Rakel ei huomannut, sillä hän liikkui notkeasti, lähes äänettömästi, ikään kuin ei olisi oikeastaan ollut yhteydessä maahan.

Rakel pysähtyi ja tuijotti. ”Olemmeko saaneet puun? Se on valtava!”

Tommy nousi jaloilleen ja meni suojelevasti puun eteen. ”Minä löysin sen.”

”Joo joo, mutta eihän se sinun ole.”

Rakel tönäisi Tommya. Tommy tunsi hänen kätensä voiman mutta painoi jalkansa lujasti maahan, ei suostunut siirtymään.

”Minä löysin sen”, Tommy toisti.

Rakelin silmät kapeenivat, ja uteliaisuus ja ilo katosivat hänestä.

”Se on siis sinun puusi?”

Tommy nyökkäsi.

”Ja sinä halasit sitä”, Rakel sanoi hitaasti, ja nyt hänen äänensä oli kova ja kiusoitteleva.

”Enkä halannut!”

”Halasitpas”, Rakel sanoi kovemmalla äänellä. ”Tommy halasi puuta! Tommy halasi puuta!”

Rakel alkoi laulaa: *Tommy halasi puuta, Tommy halasi puuta*, ihan kuin Tommy olisi pussannut jotakuta. Tai pissannut housuun.

”Enkä halannut”, Tommy sanoi. ”En varmasti halannut.”

Mutta Rakel vain jatkoi: ”Tommy halasi puuta, Tommy halasi puuta!”

Tommy sydän jyskytti kiukusta, ja kiukku levisi vartaan oksien lailla.

”Enkä halannut”, hän sanoi, nyt hiljempaa.

”Minä näin sen”, Rakel sanoi. ”Minä näin sen!”

”Etkä nähnyt!” Tommy sanoi.

Rakel kääntyi puuhun päin, mittaili sitä katseellaan. ”Eikä se ole edes elävä puu. Näethän, että se on ihan kuollut.”

Tommy kääntyi katsomaan puuta. Se näytti niin surulliselta maatessaan siinä, vihreä väri oli poissa, monet lehdistä olivat jo irrottaneet otteensa ja lentäneet pois tuulen mukana.

Rakel meni lähemmäs, potkaisi Tommyn puuta niin, että oksat kahahtivat, kun lisää lehtiä irtosi. ”Tiedäthän sinä, ettet koskaan saa nähdä elävää puuta. Olet Huippuvuorten kasvatti.”

Rakel sanoi sen hiljaa, ikään kuin välinpitämättömästi. Ja sitten hän meni Tommyn luo.

”Se ei ole elävä”, hän sanoi päin Tommyn naamaa, niin läheltä että Tommy tunsu hänen hengityksensä hajun. Se oli yllättävän imelä. ”Se on pelkkä ruumis. Puusi on yhtä kuollut kuin ihmiset, joita poltetaan uuneissa!”

Tommyn jalat halusivat juosta pois, mutta kädet halusivat jotakin muuta.

Tommy nosti toista kättä ja löi Rakelia.

Lyönti ei ollut hyvä. Ennemmin se muistutti tönäisyyä.

Mutta hän tarkoitti lyöntiä. Ja sen Rakel ymmärsi. Rakel vastasi lyöntiin, tai tönäisyyen, tönäisemällä takaisin.

Se riitti. Tommy hyökkäsi Rakelin kimppuun, kietoi kätensä laihan tytönvartalon ympärille kuin halatakseen Rakelia ja heilautti toisen kätensä tarttuakseen Rakelin karheisiin, mustiin hiuksiin. Rakel kurkotti hänen kasvojaan kädellään, jossa oli leikkaamattomat kynnet, ja raapaisi niillä Tommyn poskea niin kovaa, että Tommy kuuli ihon menevän rikki.

”Lopeta!” Tommy ulvahti, päästi Rakelin irti ja kokeili poskeaan.

Sormenpäissä oli punaista.

Tommy kävi uudestaan Rakelin päälle.

Hän mukiloi, veti, kiskoi, raahasi.

Mutta Rakel oli terve ja vahva.

Tommy ei ymmärtänyt, miten siinä niin kävi, mutta yhtäkkiä Rakel kampitti hänet. Tommy kaatui maahan, joka oli kova ja kivinen.

”Ai!”

Ennen kuin Tommy ehti tajuta, mitä tapahtui, Rakel oli noussut istumaan hänen päälleen, tarttunut hänen käsiinsä ja nostanut ne hänen päänsä yläpuolelle.

”Olet inhottava.”

”Ei”, Tommy sanoi. ”Enkä ole.”

Tommy nikotteli ja yritti rimpuilla irti, mutta se ei auttanut. Rakel piteli Tommya kiinni, ja vaikka Rakel olikin laihempi, hän oli niin painava, ettei Tommy päässyt pois. Tommy reuhtoi käsillään, potki jaloillaan, vääntelehti koko ylävartalollaan, heitteli päätään puolelta toiselle ja kiljui.

Mutta vaikka hän makasi siinä epätoivoisena ja raivoissaan, se tuntui samalla myös hyvältä. Tuntui hyvältä menettää itsehillintä, riehaantua, antaa Rakelin hallita häntä täydellisesti. Jokin Tommyn sisimmässä halusi sen jatkuvan.

Mutta sitten jonkun vahvat käsivarret nostivat Rakelin pois.

”No niin”, sanoi tuttu ääni. ”Nyt saa riittää!”

Se oli isoäiti. Tommy erotti myssyn alta kipinöivät silmät, tumman otsatukan, vihreän anorakin, jota isoäiti käytti aina. Isoäiti oli pienempi kuin useimmat muut aikuiset, mutta silti vahvin ihminen, jonka Tommy tiesi.

Isoäiti tarttui Rakelia kainaloista ja nosti tytön ylös, ja sitten hän kiskoi pystyyn myös lapsenlapsensa.

Rakelin toinen poski punoitti, Tommy oli varmaankin osunut siihen huomaamattaan. Tommy itse tunsu, että nenästä ja poskesta vuoti verta. Osa verestä valui suuhun. Veri maistui kovalta ja metalliselta.

Isoäiti katsoi ensin Rakelia, sitten Tommya, ja pudisteli hitaasti päätään.

”Puu, isoäiti”, Tommy sanoi ja osoitti taakseen, ”katso, miten iso puu.”

”Niin on”, isoäiti sanoi. ”Näen sen.”

Mutta tuntui kuin hän ei olisi nähnyt sitä oikeasti, sillä nyt hän astui muutaman askeleen eteenpäin. Hänen silmänsä suurenivat.

”Se on saarni”, hän sanoi, meni ihan puun luo ja otti käteensä yhden lehden.

”Se tuli mereltä”, Tommy sanoi.

”Niin”, isoäiti sanoi. ”Ymmärrän.”

Hän taputti puun runkoa varovasti. ”En ole nähnyt mitään tällaista moneen vuoteen.”

Sitten hän kääntyi lasten puoleen. ”Puustako te tappelitte?”

”Joo”, Rakel sanoi.

”Ei”, Tommy sanoi.

”Vai niin”, isoäiti. ”Sitten emme puhu siitä enempää.”

Mutta kun he lähtivät kävelemään kotiin päin ja Rakel oli jo kauan sitten juossut isoäidin ja Tommyn luota, isoäiti ei sittenkään ollut puhunut siitä tarpeekseen.

Hänen kätensä oli laiha ja jänteikäs mutta vahva. Hän piti kiinni Tommysta.

”Minusta sinun ei pidä riidellä Rakelin kanssa”, isoäiti sanoi.

”Hän sanoi, että puu oli ruumis”, Tommy sanoi. ”Että se pitäisi polttaa uunissa.”

"Rakel ajattelee paljon uunia", isoäiti sanoi.

"Rakel on tyhmä."

"Ehkä hän oli tyhmä. Mutta se sinun on kestettävä. Rakelilta. Sinun on pakko kestää."

"Se on epäreilua", Tommy sanoi.

"Niin on", isoäiti sanoi. "Mutta jotkin muut asiat ovat vieläkin epäreilumpia."

Ja niin he jatkoivat matkaa. Tommy tiesi, että isoäiti oli oikeassa. Heidän täytyi sietää Rakelilta paljon juuri nyt.

TOMMY

2110

”Ei! Pysähtykää!”

Laiva purjehtii vakaasti länteen päin, merta kohti. Se on menossa keskellä vuonoa, eikä se näytä tunteita vasten leikkivenettä isommalta.

”Henry! Hilmar!”

Vauhti on hyvä, aurinkokennojen peittämä runko keinahtelee kevyesti, mutta isot harmaat purjeet pitävät huolen siitä, että laiva kyntää turvallisesti vesimassojen läpi. Laivan ikkunat ovat kaksi kapeaa, tummaa viivaa, ja niiden lasi on noettu, niin ettei Tommy näe niiden takana matkustajia.

”Tulkaa takaisin! Kääntykää!”

Tommy seisoo rannalla, vesi loiskuu hänen jalkojensa ympärillä, hän kahlaa syvemmälle ja tuntee, että vesi tihkuu kenkiin, mutta hän ei välitä. Hän heiluttaa käsiään.

”Olkaa kilttejä! Henry! Hilmar!”

Mutta laiva liikkuu vääjäämättä eteenpäin, ja hän itse on vain pienen pieni täplä mustalla rannalla. Vaikka hän kuinka huitoo, hyppii ja huutaa, he eivät huomaa häntä.

Isfjordenin aallot käyvät valkoisina ja kuorruttavat veden tummansinisen lattian. Mainingit lyövät kallioita vasten, vesi ja maa haukkuvat samaa tahtia yhdessä.

”Tuokaa takaisin veljeni!”

Tuuli nielaisee hänen sanansa, mutta silti hän jatkaa huutamista.

”Olkaa kilttejä ja kääntykää, nyt heti!”

Tunturista alas valuva sumu verhoaa vuonon hänen edessään, on peittämässä laivan, pian laiva katoaa kokonaan, ja veljet ovat poissa.

Svalsat, hän ajattelee, kääntyy, taivuttaa niskaansa taaksepäin, tuijottaa Platåbergetiä. Sen laella, melkein 500 metriä merenpinnan yläpuolella, on satelliittiasema.

Hän alkaa juosta, irrottaa katseensa laivasta, kulkee pitkin vuonolta takaisin vievää tietä, ohittaa Vestpyntenin majakan rauniot, jatkaa Hotellnesetin kohdalta Adventfjordenin rantaan. Sydän takoo korvissa, hiki valuu selkää pitkin, kurkkua kirvelee. *He lähtivät ilman minua, he lähtivät ilman minua.*

Heti lakkautetun lentokentän jälkeen tie vihdoin haarautuu. Toinen jatkuu edelleen kohti Longyearbyenia, toista pitkin pääsee tunturiin.

Ylämäet kirkuvat, ja jokainen maahan sijoitettu kivi tekee hänelle vastarintaa. Kymmenen metriä kerrallaan, hän ajattelee, vain kymmenen metriä, hän tuijottaa eteensä ja välttää katsomasta huipulle, joka tuntuu loputoman kaukaiselta.

Kun hän on vihdoin päässyt tunturin laelle, hän seisautuu huohottaen, nojaa käsiään polviin ja katsahtaa vuonolle. Sumu on vetäytynyt takaisin, mutta laiva on entistä pienempi, enää pelkkä valkoinen läikkä vuonon tummuutta vasten. Se lähestyy vääjäämättä avomerta.

Tommy kääntyy Svalsatia kohti. Tunturissa on levällään kymmenkunta betonijalustalle asennettua isoa antennia. Ne peittävät ison alan, ja muutaman päälle on pingotettu kangas. Ne hohtavat ruskeaa ja harmaata kiveä vasten valkoisina kuin valtavat sienet, maan läpi tunkeutuneet vieraslajit tai ufon ripottelemat itiöt.

Monet rakennuksista ovat tuhoutuneet tuulussa ja tuis-kussa jo kauan sitten, kangas on repeytynyt tai se paukkuu tuulussa. Jäljellä on osittain romahtaneita rankoja isojen antennilevyjen ympärillä.

Lapset olivat olleet kiinnostuneita satelliittiasemasta, mutta kukaan ei saanut mennä sinne, kukaan ei saanut käyttää sitä. Antennit olivat tunturissa taikasieniä, he sanoivat toisilleen, ja jos niitä söi, sai yhteyden toiseen ulottuvuuteen. Satelliittiasema oli portaali muihin ihmisiin ja muihin paikkoihin.

Kauneimmillaan paikka on kaukaa katsottuna. Rikkoontuneissa katoissa, ruostuneissa teräsrakenteissa ja murentuneessa betonissa ei ole mitään taianomaista.

Hän kiiruhtaa päärakennukseen, yrittää avata oven, mutta se on juuttunut kiinni ja hänen on kiskottava sitä kaikin voimiin. Saatuaan oven auki hän juoksee likaisen taukokuoneen läpi. Sen seinustoilla on lahonneita sohvia, ja ruokailuvälinelaatikko on jäänyt auki. Hän jatkaa käytävää pitkin valvomoon. Lattian peittää tyhjä puoliympyrän muotoinen kirjoituspöytä, seinällä riippuu isoja tietokonenäyttöjä. Hän tarkistaa talon mikrovoimalaitoksen taulun ja näkee, että se on käynnissä, hänellä on sähköä. Hän ei ehdi sytyttää valoa vaan harppaa kahdella askeleella peräovelle, josta pääsee pienempään valvomoon. Täällä on radiolähetin, heidän ainoa yhteydenpitovälineensä, joka toimii vielä.

Hän penkoo pöydältä vanhoja muistiinpanovihkoja, löytää kirjaston kirjan, joka käsittelee lyhytaaltoradiota. Rakel on varmaankin tuonut sen tänne.

Radion käyttö vaikuttaa yksinkertaiselta. Siinä on virtaa, pieni silmä loistaa vihreänä. Tommy painelee kuumaisesti joitakin nappuloita, panee kuulokkeet päähän.

”Tao!” hän huutaa mikrofoniin jo ennen kuin on ehtinyt edes painaa nappulaa. ”Tao, ole kiltti, teidän on käännyttävä! Teidän on tultava takaisin.”

Vain valkoinen kohina vastaa hänelle, mutta siitä huolimatta hän jatkaa. ”Teidän on käännyttävä, teidän on tuotava veljeni takaisin. Hilmar? Henry? Ja Runa? He ovat vasta lapsia. Ette voi viedä heitä mukanne. He kuuluvat tänne. Et voi vain ottaa heitä mukaasi!”

Hän on kuulevinaan toisesta päästä äänen ja puristaa mikrofonia, hänen kätensä hikoaa, hän yrittää kuulostaa rauhalliselta, olla aikuinen. ”Kuuntele minua. Teidän on käännyttävä ja tultava heti takaisin.”

Mutta kukaan ei vastaa hänelle.

Hän vetää esiin tuolin, panee mikrofonin hetkeksi pois istuakseen kunnolla.

”Lapset ovat Huippuvuorten asukkaita. He asuvat täällä. Minun luonani.”

Hän ei kuule radiosta muuta kuin suhinaa. Ja hän tietää, että laiva jatkaa matkaansa eteenpäin, että se on menossa aivan toiseen maailmaan, pian keula kohtaa meren suuret mainingit.

Tommy pyörittää johdon nopeasti toisen kätensä keskisormen ympärille ja puristaa toisella kädellä mikrofonia.

”Tuo perheeni takaisin!”

Vain hiljaisuus vastaa. Hän on yksin. Kuin pyyntimies, jolta hän on saanut nimensä, eristyksissä täällä talven

ajan. Mutta hänen ja häntä edeltävien pyytäjien erona on se, että keväällä kukaan ei tule hakemaan häntä, kukaan ei pidä huolta Tommy Mignottesta eikä käy tarkistamassa, onko hänellä kaikki hyvin.

Hän päästää mikrofonin irti, vetää jalat tuolille, lepuuttaa päätään polvia vasten. Hänen mieleensä tulvahtaa sata muistikuvaa veljistä. Lopulta hän löytää rauhan viimeisimmästä. Veljekset sängyssä silmät kiinni, hän kurkisti sisään katsoakseen heitä ennen kuin lähti Bjørndaleniin. Oli yö. He nukkuivat sikeästi. Henry kyljellään, peiton alle käpertyneenä, vain hiukset pilkistivät esiin. Hilmar selällään kädet pään takana, huolettomana jopa unessa. Tommy lepuuttaa katsettaan muistikuvassa: Hilmar, pikkuveljen rauhalliset, nukkuvat kasvot.

Ihminen muutti kaiken.

Ilmastokvartetin päätösosassa Maja Lunde kertoo ihmiskunnan viimeistä tarinaa yhtä aikaa ymmärtäväisesti ja pelottavasti: keskiössä ovat sekä lämpimät perhesuhteet että ihmisen aiheuttama tuho.

”Vaikuttava ilmastofinaali!”

VERDENS GANG

”Harvat kirjailijat onnistuvat tavoittamaan pelkomme tulevaisuudesta yhtä hyvin kuin Maja Lunde.”

DAGBLADET

9 789520 453404

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-5340-4